

Izhaja
vsak mesec enkrat.

Uredništvo in uprav-
ništvo je v
Safendrovi ulici št. 6.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.

Tiska tiskarna Makso
Hrovatin v Ljubljani.

Odgovorni urednik:
Ivan Frelih

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 4.

Ljubljana, 22. maja 1926.

Leto VI.

G. finančni delegat dr. Šavnik o davčni reformi.

V malo znanem zagrebškem listu »Narodno Delo« razlaga g. delegat dr. Šavnik svoje pomisleke proti predlaganemu izenačenju davkov. Ne da bi kritiziral posamezne postavke in predlagal tu ali tam kako olajšavo, recimo hišnega davka, ki je očitno previsoko nastavljen ali znižanje ali izločitev kake druge postavke, ki dušijo in bodo dušili našo trgovino in industrijo, stremi v vsem svojem članku »Ciljevi naše poreske reforme« posebno za tem, da dokaže da je »pöpstlicher als der Papst«.

»Treba bode, tako piše med drugim, mnogo vzajemne obzirnosti in popustljivosti. (Seveda ne od strani g. našega delegata, ampak — od strani »bogate« Slovenije!) Poslušajmo dalje: »Spominjam se pomembne besede, ki jih je v teku letošnje proračunske debate izustil neki srbijski poslanec, ki pa v »Slovenačkoj« (!), niso našle niti malo one pozornosti, ki jo zaslužijo, namreč da je plačala Srbija z vojnimi žrtvami vse davčne zaostanke za sto let.« Sicer ne zahteva, da bi se status quo pridržal od infinitum, vendar pa nadaljuje: »Ipak moramo priznati, da je Srbija v primeri z nami ostalimi toliko več storila za ujedinjenje, da vsaj kot dobri psihologi(!) — ako že ne čutimo tako človekoljubno, ne rečem kot bratje — ne smemo zahtevati pred časom novih občutnih žrtev, ki bi jih zahtevalo od Srbije absolutno izenačenje, če bi se izvršilo namestu in z vso doslednostjo — itd.«

Po teh pesniških bsedah o človekoljubju in bratstvu, ki so pa v čudnem nasprotju s praktičnim ravnanjem g. delegata, naj bi Slovenija še nadalje plačevala — kakor dozdaj — za milijone zbirajočo čaršijo. Gospod delegat, tako se pa dalje ne gremo. Bratska vzajemnost je izgubila po zaslugi raznih vlad, ki vladajo tako, kakor bi ne smele in kakor mi Slovenci nikdar nismo mogli pričakovati mnogo svoje prvotne slave. Kot jurist in finančnik, torej kot realist — če ne tudi kot Slovenec — bi moral g. delegat vedeti, da smo Slovenci Ujedinjenje z oktroirano nam relacijo 1:4 krvavo plačali, ko so se nam odvzete tri četrtine našega imetja, od ostanka pa s kolkovanjem še nadaljnjih 20 odstotkov! Tako drago niso plačali ujedinjenja niti odrešeni laški Tirolci, niti Slovaki v republiki Češki, niti Erdejski v kraljevini Rumuniji!

Toda dovolj, g. delegat! Kako lepo bi bilo, in kako bi Vam bili Slovenci, rojaki hvaležni, ko bi se tudi za nje kedaj, četudi ne z dokazi psihologije in človekoljubja, pa vsaj z dokazi gospodarske »nemogućnosti« tako krepko zavzeli!

Čudno se nam zdi, da je g. delegat smatral za potrebno svoja razmotrivanja priobčiti v malo razširjenem hrvatskem listu, mesto da bi povedal svoje nazore, če jih že hoče razvijati in opravičevati svojo prakso v slovenski javnosti, katere se v prvi vrsti tičejo.

Redni občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani.

V nedeljo, dne 9. maja t. l. se je vršil v veliki dvorani hotela Union letošnji redni občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani, katerega se je udeležilo kakih 500 ljubljanskih in okoliških hišnih posestnikov. Upravičeno se je pričakovalo večje udeležbe, a hišni posestniki so vse poprej in šle najzadnjeje hišni posestniki, zato so tudi vsi sami krivi, če bodo še nadalje obsojeni se pokoriti zahtevam najemnikov. Vsak ljubljanski posestnik, ki je brez pravega vzroka izostal od občnega zbora, naj se zaveda, da je s to svojo malomarnostjo mnogo pripomogel, da se utegne stanovanjski zakon zopet podaljšati. Če se hišni posestniki sami nočejo v skupni solidarnosti zavzeti za svoje pravice in se vztrajno udeleževati pri organizatornem delu hišne posesti, potem pa tudi društveni odbor ne more pomagati in jih ščititi pred pretečo nevarnostjo kakega zopetnega stanovanjskega zakona. Hišni posestniki bodimo možati, energični in zmaga bo naša! Če pa nočete sami sodelovati, potem se še nadalje pustimo izkoriščati našim najhujšim nasprotnikom — najemnikom.

Ob tri četrt na 10. uro otvori predsednik g. Ivan Frelih zborovanje s sledečim nagovorom:

Slavni občni zbor!

Častiti gospodje in gospe!

Otvaram današnji občni zbor, konstatujem sklepčnost in prisrčno pozdravljam vse došlece.

Došli ste v precejšnjem številu, upam pa, da jih še mnogo pride tekom zborovanja in zato za sedaj še opustim kako kritiko in se eventuelno omejim na par opazk koncem zborovanja. Neprijetno pa je, da ne vidimo med seboj nobenega zastopnika kake uradne oblasti ali javne korporacije, medtem, ko se zborovanj nasprotnih organizacij redno udeležujejo tudi zastopniki uradnih oblasti. Prosim in apeliram na dotične oblasti, da se to v bodoče popravi, da nas ne bodo več zanemarjale in ne upoštevale samo druge organizacije, ki tirajo gotovo večjo demagogijo kakor mi (klic: »Davke pa jemljejo od nas!«).

Za zapisnika naprosim gospoda tajnika Pirca, kot overovalca pa gđe. Krakerjevo in g. Vidica.

Odbor se je konstituiral pod mojim predsedstvom in podpredstvom g. Fr. Stareta. Tajništvo je prevzel g. Jože Pirc in blagajnik je ostal g. Urbančič.

Članov šteje društvo 1400, odstopilo jih je lansko leto 39 in to radi smrti, radi prodaje hiš, preselitve itd., samo nekateri iz malomarnosti, misleč, da jim ni treba biti pri organizaciji in te je treba zopet pridobiti. Če bi kdo želel izvedeti, kdo so tisti malomarneži, so imna tukaj na razpolago. Nasprotno je 146 članov nanovo pristopilo, ker vidijo potrebo organizacije, ker vidijo, da tudi res dosežemo uspehe, da dobivajo pri nas brezplačno vsa pojas-

nila itd. — skratka imamo torej danes 1400 članov, vendar pa vidim v svojo žalost, da je še nekaj hišnih posestnikov, ki so izven naših vrst in ki jih moramo šele pridobiti za naše društvo. V tem oziru bodi dolžnost naša, dolžnost vsakega izmed vas hoditi takorekoč od hiše do hiše in pridobivati ljudi za naše delo.

Neprijetna dolžnost mi je, da se moram ob tej priliki spominjati tudi tistih, ki so med letom za vedno odšli iz naših vrst, katere je ugrabila smrt. V prvi vrsti moram omeniti našega častnega člana, znanega boritelja za naše težnje, nadvse požrtvovalnega moža, ki je celo dolgo vrsto 28 let deloval v našem smislu, ustanovitelja našega društva in borca g. Alojzija Korzike, ki je umrl dne 18. avgusta 1925.

Dalje prebere imena umrlih posestnikov, ki so po zadnjem občnem zboru našim umrli.

Prosim, da v znak sožalja ustanete iz sedežev (zborovalci ustanejo) in prosim gospoda zapisnikarja, da se to zabeleži v zapisniku današnjega občnega zbora.

Sedaj bi prešel k pravemu poročilu o delovanju društva v dobi od lanskega občnega zbora naprej. Iz tega poročila boste videli, da društvo res deluje uspešno, uverjeni pa bodite, da hoče tudi naprej delovati, če ga boste — podpirali. Prepričate se lahko, da je društvo doseglo uspehov in da bi bilo mnogo slabše, če sploh ne bi bilo društva. Glavni dve vprašanji, s katerimi se je borilo, sta stanovanjsko vprašanje in davčno vprašanje. Najprej hočem kratko poročati o delovanju društva v stanovanjskem vprašanju in potem o davčnem in splošnem našem delovanju.

Lansko leto smo stali pred novim stanovanjskim zakonom, ki je hišnim posestnikom res prinesel nekaj olajšav, katere je pa deloma zopet pokvaril pravilnik, ki je kasneje izšel k zakonu, in tako vidimo, da hodi jo še danes stanovanjska sodišča po poti, da tolmačijo zakon vedno tako, da je kolikor mogoče v korist najemnikom, pa nobenih slučajev, da bi se bil tolmačil samo v korist hišnih posestnikov in v škodo najemnikom. Mnogo je tudi potem, ko je izšel stanovanjski zakon, pokvaril komentar ljubljanskega sodnika, ki se je v nekaterih točkah postavil na popolnoma napačno in neutemeljeno stališče ter povzročil mnogo bojev, da se je našlo nekaj remedur šele pri višjem stanovanjskem sodišču. Če bi sploh ne bila izšla ta pojasnila k stanovanjskemu zakonu, bi bilo to mnogo bolje in tudi najemniki bi se bili sprijaznili z gotovimi določbami, n. pr. glede podnajemnikov itd.

Najvažnejša točka v novem stanovanjskem zakonu je razširjenje odpovedne možnosti, pa tudi tukaj se postopa od strani stanovanjskega sodišča z največjo obzirnostjo nasproti najemnikom in se hišnemu posestniku odreče razširjenje stanovanja za sé ali za otroke, če ni popolnoma dokazano, da v tistih malih prostorih, ki ki jih imajo absolutno ne morejo več sta-

novati. Po 10 do 12 oseb je bilo omejenih na 2 do 3 sobe in stanovanjsko sodišče ni dovolilo razširjenja. Ravnotako ne za lastne otroke, dasiravno zakon predpisuje, da ima sin ali hči pravico do stanovanja. Še slabše je pri odpovedih zaradi žalitev, povzročene škode itd., kjer stanovanjsko sodišče toliko časa odlašča razsodbo, da ostane najemnik v stanovanju. Niso pa tako natančna sodišča pri dodeljevanju stanovanj najemnikom, pa tudi ne upoštevajo želja hišnih posestnikov, ampak dodele stanovanje kar kratkomalo kakoli popolnoma tuji osebi, ki nima niti pristoynosti v Ljubljani, in če bi bil hišni gospodar še tako potreben večjega stanovanja ali pa bi ga rad oddal svojemu uslužbencu. Zgodilo se je že, da je stanovanjsko sodišče odkazalo neko stanovanje osebi, ki je v Dalmaciji pristoyna in rojena tam in je na Češkem službovala, uslužbencu, ki je bil že 20 let pri hišnem gospodarju v službi, je pa odreklo potrebo dotičnega stanovanja. To se je n. pr. zgodilo pri nekem vpo-kojencu-oficirju, ki bi bil prav lahko izven Ljubljane dobil stanovanje. In če se bo na ta način postopalo, se bo vedno lahko trdilo, da je toliko in toliko sto oseb brez stanovanja. Zoper take dodelitve protestiramo, naj se stanovanja odkazejo domačinom, ne pa popolnoma tuji osebi, če slučaj nanese, da se naseli v Ljubljani. Ravnotako velja glede okoliških občin.

Slabo se je tudi tolmačil stanovanjski zakon glede malega poselnika — tolmačil nikakor ne po zmislu zakona. V zakonu je rečeno, da je od omejitev zakona izvzeto ali prosto eno stanovanje v hišah do treh stanovanj. Če se pri najemniku govori o posebnem dohodku 40.000 Din, more zmisel zakona glede malega poselnika vendar biti, da je mišljeno, da mora res imeti kako premoženje, ne pa malo hišico ali morda še kako ped pašnika ali gozda. V Zagrebu se postopa veliko liberalneje. Vsaj bi se tudi pri nas lahko postavili na isto stališče: če je pri najemniku treba 40.000 Din za višjo najemnino posebnega dohodka, naj bi se pri hiš. gospodarju računalo 800.000 Din osebne premoženja, ker bi to odgovarjalo 40.000 Din letnim obrestim. Ravnotako gre hišnemu lastniku nova najemnina od 15. maja 1925 dalje, ne pa šele od prvega dne meseca, ki sledi vložitvi tožbe za zvišanje najemnine. To stališče pred nekaj meseci je zavzelo tudi višje stanovanjsko sodišče in kdor je pravilno postopal in jemal prejšnjo najemnino od najemnika le na račun ter se ravnal po naših navodilih, temu se je ugodno rešila njegova zadeva.

Velike težave smo imeli tudi glede podnajemnikov, pa končno je višje stanovanjsko sodišče vendar se postavilo na stališče, da sme najemnik sprejeti podnajemnika samo z dovoljenjem hišnega gospodarja. Torej tudi tu smo dosegli uspeh. Nerešeno je še vprašanje glede dijakov. Za nas je jasno, da se gre tudi tukaj za podnajemnike, kakor trgovec, inženir itd. On je podnajemnik — vse drugo je samo zavijanje zakona nam na škodo.

Drugače bi o stanovanjskem zakonu ne imli toliko omeniti. Šamo to pravim: Če dosežete poravnavo, je bolje, kakor če spravite spor pred sodišče. Seveda se Vam lahko gode krute krivice, ampak treba so Vam vedno priče itd., sicer je boljše, da se ne spustite v odpor ali tožbo, ampak treba počakati nove prilike, da se stvar ponovi. Radi stanovanjskega zakona smo imeli mnogo posla v pisarni, nešteto strank je došlo, ko smo jo razširili, kolikor je to mogoče pri eni sami osebi, poslovanje na celi dan — gotovo 4 — 5000 strank je bilo v naši pisarni, kjer so dobile najsigurnejša poročila in informacije. Seveda smo morali marsikomu povedati naravnost, da ne

bo imel uspeha, ali bolje je, da se to odkrito pove, kakor da se stranka zateče k sodišču. Še danes apeliram na Vas vse: Najprej priti v našo pisarno, natančno opisati slučaj, ne pa da pridem na stanovanjski urad in vedno dobim tam hišne posestnike, ki niso bili prej pri nas v pisarni. Uradnik se ne more v vsak slučaj utopiti, stranka ne dobi potrebnih informacij in če pridem na magistrat, jo najdem tam v ravnoisti zadevi. Vaša dolžnost je, da se vsak najprej oglasi v naši pisarni, v uradih ne dobi primerne pojasnila, ker dotični uradnik nima interesa na stvari, tudi ni njegova dolžnost dajati informacije, temveč odpravi stranko s kratko izjavo. Nešteto pa je slučajev, da je stvar popolnoma drugačna. Torej pustite urade in poiščite jih šele, ko ste odšli od nas. Mi se žrtvujemo, delamo kolikor le moremo, če Vam pa kedaj ne moremo dati povoljnega pojasnila — kaj slabega Vam povedati, nam je seveda zelo neprijetno — je pa vendar gotovo bolje, da Vam stvar odkrito povemo, kakor če se Vam delajo nepotrebni stroški.

O našem delu naj še omenimo, da smo imeli lani dne 21. junija velik protestni shod proti davkom. Poročal bom pozneje o uspuhu. Dne 6., 7. in 8. septembra kongres hišnih posestnikov v Zagrebu, ki je bil častno zastopan od strani Slovenije in se ga je udeležilo več zastopnikov tudi iz Ljubljane. Potem je bil decembra meseca mednarodni kongres v Barceloni, kamor je zastopnike poslala tudi naša Glavna zveza in potem decembra meseca shod radi zakona o taksah, ki je istotako remedium potreben. Dne 23. oktobra se je izvršilo zborovanje vseh gospodarskih korporacij radi davčne problematike, h katerega uspehu smo veliko doprinesli. Udeležba je bila zelo častna, inicijativa je izšla od nas in zabeležiti imamo vsaj nekaj uspehov.

Med letom smo imeli 12 sej, katerih so se odborniki polnoštevilno udeležili. Napravilo se je 158 vlog za društvo, za savez 966, torej skupaj 1124 spisov, kar mislim, da je precejšnje število za slovensko organizacijo.

Najvažnejši uspeh preteklega leta je ta, da smo dosegli znižanje hišnonajemninskega davka. Tisti, ki vedno samo tožijo, da nič ne dosežemo, ki vedno samo kritizirajo pokažejo samo — in to pokaže tudi današnja maloštevilna udeležba — da je še vedno med nami vse polno ljudi, ki se ne zavedajo tistih dolžnosti, ki bi jih moral imeti pred očmi vsak stan, vsak davkoplačevalec, namreč da moramo toliko časa zahtevati in protestirati, da to rodi uspeh. Ko je bil lansko leto junija meseca protestni shod radi davkov, se je slišalo: Škoda za shod, ne boste ničesar dosegli. Bili so gospodje od večjih korporacij, ki so isto rekli. Nas to ni strašilo, ampak smo rekli: Če nas Vi ne boste podpirali, bomo sami delali dalje. In kaj je bil končni uspeh našega dela? Da se je hišni davek za Ljubljano znižal od 20 na 12 odstotkov in sicer od 1. januarja 1926 dalje. Priredili smo bili izkaze davkov za Ljubljano, iz katerih je bilo razvidno, da znaša hišni davek 60.08 odstotkov in ko so bile v skupščini v razpravi dvanajstine, smo se podali v Beograd in skušali doseči znižanje vsaj hišnonajemninskega davka. Če ne bi bili priredili teh izkazov, s katerimi smo vsem klubom in poslancem kakor tudi v ministrstvu dokazovali, da je to prehuda obremenitev, pa bi danes plačali zopet 60.08 od vsakih 100 dinarjev. Moje dokazovanje v ministrstvu in pri poslancih je šlo na to, da je ta hišni davek v Ljubljani največji v deželi, v državi, v Evropi in na celem svetu. Dokazoval sem, da nikjer ne plačujejo tako visokega davka, da Ljubljančani res ne zaslužijo tako krute obre-

menitve in prosil, naj se to izenači, na kar je končno generalni direktor pristal na to, da se v nove dvanajstine in pozneje v finansijski zakon vnese določba, da se hišnonajemninski davek za Ljubljano zniža od 20% na 12%, kar je sprejel g. finančni minister in končno odobrila tudi Narodna skupščina. Pridobili smo potem še mestno občino ljubljansko, da je občinsko doklado znižala za 3 odstotke gostajščino in vodarino za 4 odstotke in drugo leto upamo doseči ponovno znižanje vodarine in gostajščine. Res je, da plačujemo še vedno dobro polovico preveč, ampak vendar je uspeh, ki smo ga dosegli, velik. Zato Vas pozivam in apeliram na Vas vse, da agitate za našo stvar in skušate pridobiti društvu še novih članov, ko jim poveste, kaj se je doseglo že doslej potom organizacije.

Z mestno občino ljubljansko nismo imeli nobenega boja, nobenega konflikta, novih davkov ni bilo, ampak znižale so se kakor rečeno občinske doklade, gostajščina in vodarina. Nerešeno je ostalo vprašanje glede odprtin pri trotoarjih. Toliko časa, dokler ni novih bremen, ni povoda za nasprotovanje. Posestniško stanje naj se upošteva ter naj se ne nalagajo bremena tam, kjer se ne bi smela.

Dalje je bilo treba še vsestranskega dela v drugih stvareh glede kongresa hišnih posestnikov v Zagrebu in veliko dela nas čaka letos radi kongresa hišnih posestnikov v Ljubljani. V Beogradu so namerali ustanoviti lastno banko, končno pa so uvideli, da ni mogoče zasedaj kaj takega ustanoviti samo za hišne posestnike, ker pač imamo že dovolj drugih dobrih domačih zavodov. Glede hipotekarne banke vprašanje še ni rešeno. Če pride do ustanovitve filijalke v Ljubljani, bomo še zavzeli svoje stališče.

To je bilo v kratkem naše delo. Bilo je ogromno in kolikor smo ga mogli zmagati, tudi uspešno. Toliko je gotovo, da se ni zgodilo, da bi bili kje kako priliko zamudili, da ne bi bili nastopili za svoje pravice. Če nismo dosegli še večjih uspehov, nismo krivi mi, ampak hišni posestniki vsi skupaj, ker se premalo zavedajo svojih stanovskih dolžnosti. Vaša dolžnost je, da pridete v organizacijo vsi. V Ljubljani je še veliko hiš, starih in novih, in ulic ali okrajev, ki po dva, trije niso tukaj zastopani. To je zelo žalostna slika razmer. Če se hišni posestniki sami ne bodo zavedali svojih pravic in dolžnosti, ni čuda, če potem ne bo uspehov. Greši vsak, ki ostane doma, pa seveda, prijetneje je napravljati izlete, kakor pa prihajati vsaj par ur na zborovanje in pokazati zavest, da treba res delati in se organizirati. Odsotni samo kažejo, da ne pojmujejo svojih dolžnosti in se ne zavedajo, kako velika je bila nevarnost, ki smo jo preprečili, nevarnost, da ni prišlo do podaljšanja stanovanjskega zakona, ki ima sedaj veljati samo še do 1. novembra letos. V nesrečni krizi, ki mori našo državo, so dotični uradniki v ministrstvih že nekaj slutiti, da skoro mogoče skupščina ne bo delovala in ne bo imela prilike pečati se z novim stanovanjskim zakonom. Zato so pa pod utisom kongresa v Zagrebu skušali donesti v finančni zakon tisto nedolžno pooblastilo, da sme, če bi Narodna skupščina ne delovala, ministrski svet v slučaju potrebe za nedoločen čas podaljšati veljavnost sedanjega stanovanjskega zakona. Torej samo to je hotela vlada donesti v finančni zakon, potem pa veste, kako se dela, kako gre stvar naprej. Vladna večina glasuje za to, kar ministrski svet odobri, ugovora proti ni nobenega. Še žalostneje je, ker poslanci niti ne zaznajo, kaj je v dotičnih članih zapopadenega. Prepričan sem, da je bilo tudi v tem slučaju tako, gotovo bi bila

vlada donesla to pooblastilo v finančni zakon in gotovo je, da ne bi bil noben poslanec nastopil, govoril in glasoval proti pooblastilu. Uradniki v socialnem in drugih ministrstvih so hoteli imeti pooblastilo za podaljšanje veljavnosti stanovanjskega zakona. Slučaj je nanese, da smo v Sloveniji prvi poznali namero in takoj smo šli v Beogradu na delo in dokazovali, da taka stvar ne spada v finančni zakon, da tja spadajo uradniške plače, dohodki in troški itd., da pa tja ne spada stanovanjski zakon, najvažnejši problem. Niti v Avstriji niso prišli na dan z nobeno naredbo, ampak vladalo je ex lex stanje, ko zakona ni bilo. Pri nas pa se je nekako nedolžno reklo: Samo za slučaj, če bi Narodna skupščina ne delovala. Pa še »za kratko dobo« se ni reklo, ampak reklo: »za kolikor se bo vladi zdelo potrebno«, torej mogoče tudi za 4 ali 5 let! Drugod o nameri vlade niso nič vedeli, hrvatski listi niso ničesar prinesli, v Beogradu tudi nič, samo v Sloveniji smo za stvar znali. Šli smo v Beograd v dokazovanje, na delo, minister se je skliceval na Francosko, Češko, kjer se je podaljšal stanovanjski zakon do l. 1930, ali mi smo dokazovali, da so tamkaj čisto drugačne razmere, da so tam veliki industrijski okraji in da radi volitev gledajo, da zadovolje najemnike. Končno so uvideli, da stvar ne spada v finančni zakon, in sedaj je bila cela stvar pred ministrskim svetom padla. Če bi jo bil odobril, stojim pod utisom, da bi se bilo uveljavilo podaljšanje za nedogleden čas, ker tiste naredbe tako hitro nobena vlada ne bi več črtala. Pooblastilo bi bilo tukaj in vlada bi bila delala, kar bi hotela; neprikladen je in polno nejasnosti ima sedanji stanovanjski zakon in največja krivica bi bila za hišne posestnike, če bi ostal neizpremenjen. To smo z našim delom preprečili in zato zaključujem s pozivom: Delali bomo najprej, kar bomo mogli, ničesar ne bomo opustili, Vaša dolžnost pa je, da nas podpirate. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Podpredsednik Stare:

Vprašam, če kdo želi besede k temu poročilu?

Ker vidim, da se nobeden ne oglasi, se jaz oproščam tudi nekaj povedati k temu stanovanjskemu zakonu. Že gospod predsednik je pojasnjeval, koliko dela imamo, kako težavno je, če se ne zanimajo vsi hišni posestniki za naše težnje in ne pridejo v naš krog in kako potrebno bi bilo, da greste vsi od hiše do hiše vzbujati zanimanje za našo stvar in ljudi pridobivati, da naj se vsi odzovejo našemu klicu po napredku, ki ga lahko dosežemo, to se pravi po cilju, da bomo zopet prosti gospodarji v naših hišah. Recimo, da želi eden od nas stanovanje za sebe. Kako velike težave se mu stavlja? Eden ali drugi vpraša: Ali se bo stanovanjski zakon ukinit? Kaj more človek reči? Mi moramo biti zagotovljeni, da to, kar se je naredilo v moderni državi, se mora ukiniti, ne da bi mi šele povpraševali. Nihče ne sme obupati in je prepričan vsak, ki vidi, kako se stanovanja oddajajo, v kakem stanju so, če se kdo izseli, ali v kakem zanemarjenem stanju ostanejo, če se sploh nobeden ne izseli, tako da ne bo dolgo, ko jih bo treba izprazniti kot higijenično nezdrava (odobravanje). Dogodil se je v Ljubljani slučaj, da je nekdo ponudil najemniku stanovanje — tudi v Ljubljani, samo v drugem okraju — zastonj, pa še selitvene troške mu je hotel plačati, in najemnik še ni šel ven. Drug slučaj se je tudi zgodil v Ljubljani, da je stranka prišla gospodarja vprašati: Ali imate stanovanje? Imam, je rekel, gospod in gospa imata 4 sobe in še prostor za deklo, pa ne morejo plačati; idite stranko vprašati. In stranka je odgovorila:

»Mi ne gremo ven«, čeprav se ji je hotelo še nekaj tisočev na roko plačati. »Mi ne gremo ven, ali gremo v boljše stanovanje, ali pa v svojo hišo.« To je rekla zato, ker si je v tej hiši prihranila že toliko denarja, da si misli svojo hišo zidati. Tako ošaben je bil njen odgovor. To so argumenti, kjer se jasno vidi, kaj se vse godi vsled krivičnosti stanovanjskega zakona. Koliko je hiš, ki prav nič ne nesejo, na deželi v veliko okrajih celo takih, kjer mora gospodar še doplačevati, če davkarija sumi, da je premalo napovedal donosa, četudi je bila napoved pravilna in je to potrdil župan ali občinski svetovalec. Človek ne ve več, ali bi stanovanje podražil ali najemščino ponižal. Če ga da zastonj, bo pri davkariji slabo opravil, ker bodo rekli: Pogledajte, koliko ima možakar premoženja! (Veselost.)

Torej jaz mislim, ta stanovanjski zakon se mora ukiniti, to je bilo narejeno za vojsko, ne more se pa imenovati zakon, kar ni zakon, ampak nasilstvo (odobravanje in ploskanje). Torej to se mora ukiniti, če ne nas čisto v ničlo postavijo. Če nečem pod ključ priti, nič drugega več ne morem reči, kakor da me je sram reči: Jaz sem hišni posestnik, ker je pravilneje, če rečem: Jaz sem hišni berač (živahno odobravanje).

Predsednik Frelj: Preidemo k točki 2. Računski zaključek za l. 1925 in proračun za tekoče leto.

Blagajnik g. Urbanič nato poda sledeče poročilo:

Dohodkov leta 1925

je bilo skupaj	92.395.91 Din
stroškov	91.030.30 Din

tedaj prebitek	1.365.61 Din
----------------	--------------

kateri znesek se nahaja deloma v blagajni, deloma je naložen pri poštni hranilnici.

Pregledovalec računov, g. Jeglič izjavi:

Blagajniško knjigo smo pregledali v vseh podrobnostih ter našli, da so vsi vpisi v popolnem skladu s priloženimi potrdili, torej vse v najlepšem redu.

Glede na to predlagam, da damo gospodu blagajniku in vsemu odboru absolutorij, posebej pa se še zahvalimo g. blagajniku.

Računski zaključek se soglasno odobri.

Podpredsednik Stare obžaluje, da imamo nekaj dolga, to pa samo zato, ker naši hišni posestniki tiste majhne članarine ne plačujejo redno. Prosil bi, da z ozirom na ta naš dolg hišni posestniki in posestnice gotovo hitro vpošljejo to malo svotico in ne čakajo šele na naše opomine. Vse se dela z veseljem, da bi že enkrat dosegli prostost, če pa pregledamo račune, ni nič denarja. Ne zamerite mi, ampak bodite tako dobri, da spravite stvar v red in opomnite še druge, katerih tukaj ni, ker izguba za nas je vendar precejšnja in opomini nam povzročajo veliko dela.

G. ravnatelj Jeglič: Ob priliki kongresa v Zagrebu je narastlo društvu nekaj stroškov. Da so se na poseben način pokrili, je zasluga g. podpredsednika Stareta, ki se je potrudil, da je dotični znesek nabral na svojo roko popolnoma prostovoljno, za kar se mu izreče na občnem zboru zahvala. (Živahno odobravanje.)

Predsednik Frelj:

Preidemo sedaj k volitvam odbornikov in pregledovalcev računov. Ima kdo kak predlog?

Ravnatelj Vidic:

Predlagam sledeči odbor: Ivan Frelj, Franc Kšaver Stare, dr. Josip Regali, dr. Lovro Požar, Josip Urbanič, Makso Hrovatin, Jože Pirc, Janko Jeglič, Aleksander Gjurd, kanonik Sušnik, Simon Kmetec, Avgust Jenko. — Za pregledovalce računov

pa: g. Antonija Kadivčeva, Josip Tribuč, Avgust Buković.

Predsednik Frelj: Želi kdo nasproten predlog — ali besede — ali kako spremembe? Ne, — torej prosim, naj tisti, ki so za ta predlog, dvignejo roke.

Sprejeto. — V imenu vseh gospodov v odboru se srčno zahvaljujem za izvolitev in upam, da bom prihodnje leto zopet imel čast poročati o novih uspehih.

Gremo naprej — k določitvi članarine. Jaz mislim, naj se določi v istem znesku, kakor lansko leto in sicer v zneskih do letne najemnine 5000 Din, to je za male posestnike, 25 Din; do 10.000 Din 40 Din; do 20.000 Din 80 Din, do 40.000 Din 120 Din in kdor ima na leto nad 40.000 Din, naj plača — upam, da z ozirom na velike troške, ki jih imamo, ne bo žrtev prevelika — 160 Din na leto. Potem pa prosim — dajte urediti stvar, da bomo poplačali dolg in da se potem posvetimo drugemu delu, namesto dragemu in zamudnemu pobiranju članarine. Naj takoj danes vsak spiše položnico. Kdor je nima, naj se tukaj oglasi. Vsaj to malo članarino vsak zmore. S pobiranjem imamo samo precejšnjo izgubo časa, stane pa to tudi denar, ker nihče brezplačno ne bo hodil pobirati članarine. Vsaj imamo drugih troškov, kar je čisto naravno. List »Moj dom« velja mnogo itd., Vi imate pa svoje glasilo. Vzdrževanje pisarne stane, potovanje v Beograd, itd., Vi pa dobite pri nas vse važne podatke in informacije brezplačno. Če ne bi bili šli v Beograd, bi uspeha ne bilo. Izven skupnega dela organizacija propade. Torej prosim, upoštevajte to, in kdor je za to članarino, ki jo pobiramo sedaj, naj dvigne roko.

Sprejeto. — Apeliram še enkrat na Vas, da skušate pridobiti novih članov — vse, ki niso tukaj. Morda store to tudi dame, ki se jim težje odreče. Povejte povsod: Uspehi so bili, ne pa, kar se tudi sliši, da nismo uspehov dosegli. V vseh slučajih seveda ne. Jaz ne morem sodniku reči: Tako sodi. Mi splošno tolmačimo, ne za posamezne slučaje. Mnogokrat izgubi stranka po slabih pričah, vsled napačnih informacij, pa potem ni društvo krivo. Tmbolj treba za organizacijo delati in se je okleniti.

Sedaj pride točka 5.: »Poročilo in razprava o stanovanjskem zakonu in vprašanju.«

Omenil sem že kratko, da je hotela vlada podaljšati veljavnost stanovanjskega zakona pod pritiskom najemnikov v Celju, Mariboru in Zagrebu. In tako demagogijo podpirajo, nobeden pa ne vidi, kolike krivice se gode podnajemnikom, ki jih najemniki naravnost odirajo. Na Dunaju so se vsi, hišni posestniki, najemniki in podnajemniki združili v skupen odpor proti stanovanjskemu zakonu, ker vedo, da je boljše, če se odpravi. Ne umem obrtnikov, ki nastopajo za podaljšanje zakona. Oni ne vidijo del, ki jih je treba pri spremembah stanovanj, ne vidijo, koliko treba popravljati, če se kako stanovanje izprazni. Ko nastopi prostost, koliko bo sprememb v stanovanjih in koliko zaslužka bodo imeli obrtniki. Zato mislim, da je v interesu vseh obrtnikov, da dosežemo prostost, če bodo omejitve obstojale, ne bo zaslužka zanje. 70—80% najemnikov samih je proti zakonu, le nekateri, ki slučajno morda plačujejo nekoliko več najemnine, upijejo še vedno o krivicah, ki se jim gode in hočejo podaljšanje zakona. Koliko se govori o deložacijah. Vršijo jih večinoma samo najemniki, ki podnajemnike izseljujejo, drugače pa pride do deložacije kvečjemu v slučajih krutih žalitv. Za malenkosti se hišni posestnik ne oglasi na stanovanjskem sodišču s tožbo. Kako pa gredo stanovanjska sodišča najemnikom na roke!

Mi danes ne bomo sklepali nobenih resolucij, ker smo se prepričali, da so

brezpomembne, ampak hočemo podati samo sledečo izjavo proti podaljšanju veljavnosti sedanjega stanovanjskega zakona. Mi smo bili lansko leto za kompromis, smo popustili v naših zahtevah, ampak sedaj je konec vsakega kompromisa. — Dne 1. novembra mora biti popolna prostost in če bi prišlo kaj drugega, prišlo bi zoper našo voljo in samo če tega ne bomo zamogli preprečiti. Upam pa, da bo vlada videla, da je naše stališče pravo in da bo svojo obljubo glede ukinitve zakona držala.

Pri tem bi omenil samo še to: Neki ljubljanski dnevnik je nevoljen in obupa nad tem, kaj se bo po 1. avgustu godilo v Italiji in kaka nevarnost preti, ker je Mussolini 1. 1923 dal besedo, da bo s 1. julijem t. l. v Italiji stanovanjski zakon ukinjen. Naj pusti to stvar pri miru, nič hudega ni. Mussolini je besedo držal, upam, da jo bodo držali tudi naši poslanci in ministri, ki so nas, kakor minister za socialno politiko, predsednik vlade g. Pašič itd. zatrjevali, da ni govora o kakem podaljšanju stanovanjskega zakona. Naj bi tudi ti gospodje, kakor Mussolini v Italiji držali svojo besedo da pride po 1. novembru do likvidacije in videli bodo, da je bil ves zakon samo brez potrebe napravljen.

(Dalje prih.)

Dr. J. R-i:

Kako sodi višje stanovanjsko sodišče v Zagrebu.

Hišni gospodar sme vsak čas podnajem prepovedati.

V zadevi podnajema izdalo je višje stan. sodišče v Zagrebu pod št. 2034-26 z dne 3. maja 1926 važno nadaljno načelno odločbo.

Z omejeno rabsodbo je odločilo, da more hišni lastnik najemniku odpovedati vsak podnajem v bodoče, četudi mu je prej dovolil imeti podnajemnika, ne da bi bil vezal svoje dovoljenje na kak termin in čeprav ni dal prej dovoljenja za podnajem izrečno le do preklica.

Rabsodba višjega stan. sodišča z dne 3. maja 1926 št. 2034-26 je velike važnosti za hišne lastnike. Dosedaj so stanov. sodišča odrekala hišnim lastnikom pravico prepovedati najemniku podnajem, ako je najemnik dokazal, da mu je hišni lastnik sploh kedaj dovolil imeti podnajemnika; enkrat danega dovoljenja za podnajem hiš. lastnik ni mogel po dosedanjih rabsodbah stanov. sodišča nič več preklicati ter seveda tudi ne zahtevati izselitev najemnika po čl. 8. stanov. zakona, če najemnik podnajemnika ni odstranil, če je le enkrat hišni lastnik dovolil podnajem. Zgoraj omenjena rabsodba, ki velja za vsa stanov. sodišča I. stopnje v Sloveniji, pa priznava hiš. lastnikom pravico, da zahtevajo lahko od najemnika, da podnajemnika odstrani ter če se najemnik lastnikovi želji ne ukloni, da zahteva lastnik izselitev najemnika samega — akoravno je lastnik dovolil prej enkrat najemniku podnajem. Le, če bi bil lastnik dovolil podnajem za gotov čas, ne more zahtevati lastnik odstranitve podnajemnika pred potekom tega časa, sicer pa imajo lastniki pravico preklicati dovoljenje za podnajem vsaki čas, čeprav ni dal tega dovoljenja le do preklica, ampak splošno brez vsake pristavka.

Iz naših organizacij.

Društvo hišnih posestnikov za Celje in okolico je imelo svoj redni občni zbor dne 13. marca 1926 v hotelu pri Pošti v Celju.

Ob določenem času je otvoril društveni predsednik g. dr. A. Božič zbor, pozdravil navzoče in iz Ljubljane došlega predsednika Pokrajinske zveze g. Iv. Freliha ter podal potem izčrpno poročilo o delovanju društva v preteklem letu in dosežene uspehe. Pri poročilu blagajniškega zaključka se je ugotovilo, da se je število članov znatno povečalo in da so se gnotne razmere boljšale. — Poročilo, kakor blagajniški zaključek se je živahno odobrilo.

Pri volitvi novega odbora je član posestnik g. Ota pohvalil v imenu navzočih delovanje sedanjega odbora, posebno pa trud in žrtvovanje predsednika g. dr. Božiča. — Živahni živio-klici. — Član posestnih gosp. Kovač J. je na to predlagal, naj se sedanji odbor brez vsake spremembe za tekočo leto na novo izvoli. Pri

glasovanju se je stavljeni predlog soglasno sprejel.

Potem je g. Frelih v daljšem govoru temeljito predaval o delu Pokrajinske zveze, katerega je zveza deloma sama, deloma pa skupno z drugim in z glavnim savezom podvzela, ter o uspehih, kateri so se dosegli. — Razpravljal je izčrpno o reformi davkov in omenil, da se bo s predvideno reformo hišno najemninski davek sicer nekoliko znižal, pa da preti novo obremenjenje v obliki doklad za novo izvoljene oblastne skupščine in srezkih doklad, kateri bodo zopet davek na sedajno višino ali še višje pogнали. — Radi tega bo treba na to delati, da se kot državni davek za hišno najemnino najvišje 8 odstotkov od čiste najemnine določi, kakor so to tudi druge države napravile in imajo nekatere še nižji davek.

Končno priporoča, naj se vsi lastniki, ne samo hišni, ampak tudi zemljiški organizirajo, ker le s strogo organizacijo in skupnim delom se more na doseg upravičenih zahtev računati. — Živahno odobrenj in živio-klici.

Zahvaljujoč se za mnogobrojni obisk od strani članov in za stvarno predavanje g. Frelihu je g. dr. Božič ob 11. uri zahčul.

Razno.

Naročniki »Mojega Doma« izven Ljubljane se še enkrat pozivajo, da plačajo naročnino za tekoče leto v malenkostnem znesku Din 15.—, da zamoremo list še nadalje vzdrževati. V listu dobe posestniki skoro brezplačno potrebna pojasnila, pomagajo se pa s tem osvoboditi neprijetnega jarma, pod katerega jih je potlačil stanovanjski zakon. —

Hišni posestniki ljubljanski in okoliški, ki so izostali od zadnjega občnega zbora naj sprevidijo, da so s tem sami sebi največ škodovali in da naj ne zahtevajo od društvenega odbora čudežev, če sami nočejo ničesar žrtvovati za svojo organizacijo.

Trboveljski premog, drva, koks, angleški premog, šlezijske brikete dobavlja „ILIRIJA“, LJUBLJANA
Kralja Petra trg 8 Telefon 220
Plačilo tudi na obroke.

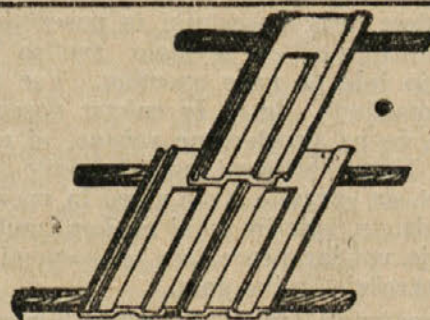
**Vodovodni instalater,
klepar in krovec**

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta številka 8

Miklošičeva cesta št. 13

Najtrpežnejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani
prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in na Brdu, nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Stekleni strešnik je stalno v zalogi.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Telefon Interurb. št. 733.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavnica in rezervni zakladi okrog Din 60,000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, ter agencija Logatec.